Nagyvárad, 1897. III. évfolyam 148. szám. Csütörtök, julius 1.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVARAD, junius 30

A városok rendezéséről.

Ugy látszik, hogy a kormány nem találja eléggé rendelkezési állományba helyezetteknek a városokat, melyek nemcsak üdvözlő és hódoló feliratokat küldenek neki, hanem néha-néha még a kvóta felemelése és a sajtó megszájkosarazása ellen is fel mernek szólalni. Ezt a benyomást teszi ránk a városok rendezése tárgyában a kormány utasitására Fascho Moys belügyminiszteri tanácsos által készitett uj törvényjavaslat is, mely fölött hetek óta fontos tanácskozások folynak a belügyminisztériumban.

Kormányunk azon törekvése, hogy minden szabad, független véleményen egy kis érvágás eszközöltessék, jut kifejezésre ezen törvényjavaslatban is.

A tervezet 34. §-a szerint a város önkormányzati ügyeit ellátó képviselőtestület áll:

24	tagból	5001—	10000	lakossal	biró	városban,
30	»	10001 —	15000	»	»	»
36	»	15001—	20000	»	»	»
42	»	20001—	30000	»	»	»
48	»	30001—	40000	»	»	»
54	»	40001—	50000	»	»	»
60	»	50001—	70000	»	»	»
66	»	70001—	90000	»	»	»
72	»	90001—120000		»	»	»

azontúl minden további 50,000 lakos után tagjainak száma hattal emelkedik.

Nagyvárad képviselő-testülete, mely most törvényhatósági bizottságnak neveztetik, ezen javaslat szerint tehát állana majd 54 tagból; eddigelé pedig állott a városi tanács tagjait nem számitva 122 tagból.

A képviselő-testület tagjai számának ezen nagy mérvü leszállitását teljesen elhibázott dolognak tartjuk. Mert hiszen az idealis czél az önkormányzatban az volna, hogy maga a polgárság intézze el saját belügyeit, nyilvánitsa véleményét országos érdekü dolgokban is, — és csak czélszerüségi okok indokolják, hogy ezt ne személyesen, hanem választott képviselői utján tegye. Minél nagyobb tehát a polgárságot helyettesitő ezen képviselő-testület, annál inkább foglalhatnak benne helyet mindazok, kikre a polgárság közbizalma irányúl s annál inkább tekinthető ezen testület minden ténykedése a polgárság összakaratának.

Az a korrektivum, melyet a javaslat 63. §-ában ennek ellensulyozására felállit, hogy t. i. a képviselő-testület tagjai kötelesek a közgyülésekben pontosan részt venni s aki igazolatlanul elmarad 50 frtig terjedhető pénzbirságban marasztalható, sőt képviselő-testületi tagságát is elvesztheti, a tagok számának túlságos redukcziója által származható bajt meg nem szünteti. Mert mit használ az, ha jelen van Nagyvárad város közgyülésén 54 tag, de nem lehetnek jelen azok, kiket pedig a lakosságnak egy igen tekintélyes része kivánt képviseletével megbizni? A közgyülés határozatában való megnyugvást és azt, hogy a polgárság ezen határozatokat sajátjainak tekintse, ezen redukczió épen nem fogja előmozditani.

Készséggel elismerjük, hogy tulságosan nagy testületek mozgása, tevékenysége lassú, nehézkes és hogy kisebb körü testületek feladataikat gyorsabban tudják elvégezni.

De amint elv az igazságszolgáltatásban, hogy a gyorsaság kedvéért soha sem szabad feláldozni az alaposságot, mert ez az alapja az itéletekben való megnyugvásnak, a törvények tiszteletének, — ugyanezen elvnek kell dominálnia a közigazgatásban is. Már pedig azt, hogy egy 50,000 lakossal biró városnak 54 tagból álló képviselőtestületében a lakosságnak minden osztálya kellő számu és szakavatott szószólókkal birjon, megnyugvással állitani nem lehet.

Rendkivül megnehezíti az érvényes határozathozatalt a javaslat 70-ik §-a, mely szerint: »Érvényes határozat (a képviselő testületben) csak akkor hozható, ha előzetesen megállapittatik, hogy valamenyi képviselőtestületi tag az ülésre szabályosan meghivatott és ha a képviselőtestületi tagok fele része jelen van.« Ugyanis a 61-ik § szerint a közgyülést az elnök hivja össze, s a közgyülés ideje és napirendje legalább három nappal az ülés előtt minden egyes képviselőtestületi taggal irásban közlendő. Ha tehát a kézbesités törvényes szabályai nem tartatnak meg, ha a kézbesités oly egyén kezeihez történik, a ki annak átvételére a megidézett képviselőtestületi tag helyett nem illetékes, mindez számtalan alkalmat fog adni a közgyülés határozatának a 74-ik § értelmében leendő megsemmisitésére.

A mit tehát a javaslat a gyorsaság kedvéért a 34-ik §-ban épitett, azt már itt lerontotta. A hozandó határozatok alaposságáról gondoskodva azonban itt sincs.

Kevesbiteni kell a képviselőtestületi

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Selyem álom.

Irta: **Prigl Olga.**

Annának hivták, s ugy illet neki ez a név. Azóta minden Annát csak olyannak tudok elképzelni, mint a milyen ő volt. Szelidnek, bánatosnak, a kinek a fehér lelke ott van az arczán. Ugy szerettem volna már egyszer tetőtöl talpig fehér ruhába látni. olyan nagyon szépen festett volna, mint a legendás szent Margit alakja, a lilliomszállal kezében.

— Majd egyszer-egyszer meg lesz a kivánsága, mondta, hogy az óhajtásomat nyilvánitottam neki.

Gyanakodva mosolyogtam rá s megfenyegettem:

— Anna, Anna . . .

Behuzta a nyakát a vállai közé, s nevetett. A szürke, bizonytalan szinü szemei ragyogtak, valami édes gondolat himbálta a lelkét.

Gyöngéden megszoritotta a kezemet:

— Aztán ne mondja ám senkinek . . .

Csodálatos, édes érintése volt a kezének, hát még milyen remek formája! — A bőrén áttetsző erek valami gyönge, lilaszinü árnyékot vetettek rá, s az ujjhegyei finoman hegyezettek, mint a vizi virágok festői hajlásu levelei.

— Mondja, megszurja-e sokszor az ujját? — kérdeztem tőle, hogy rajta kapott, mint bámulom a kezét.

Közönyösen nemet intett a fejével, s aztán az órára pillantott.

— Ni jó, hogy eszembe jutatta, itt az ideje, a gyárba kell mennem. Várjon meg, mig beszólok az anyónak.

A leány a szegény, világtalan nagyanyját is tartotta.

Németül mondott neki valamit, mig vizet tett mellé, s a kis mollfüggönyöket az ablakra aggatta. Sok pajkos utczagyerek még ingerkedni találna az öreg aszszonynyal.

Az meg csak kötött, kötött szorgalmatosan. Olyan ügyesen fel tudta venni a leejtett szemeket, mintha csak az ujja hegyével látott volna. Fehér volt a harisnya, mint a moll függöny az ablakon, s szép czirádás minta volt bele kötve arasznyi szélességben. Az öreg aszszony magában egyre motyogta: két fonák, egy sima, — három fonák . . . Ugy kijött a minta mindig, mint a parancsolat.

A leány bekötötte a fejét puha, barna posztókendővel, s aztán rám nézett. Kiolvastam a tekintetéből, hogy velem nem tudta, mit csináljon.

— Ha nem veszi rossz néven Anna, hát elkisérem, — szóltam, kisegitve zavarából.

Ráintett a fejével:

— Jó! . . .

Csendes könnyü volt a járása, a czipője alig kopogott a kövezeten. Nem nézett se jobbra, se balra, még a szájszélcit is egymásra boritotta, ugy elmerengett. Nem mertem megszólitani.

Végigmentünk a Dunaparton. Anna hirtelen felém fordult, aztán kinyujtott kézzel egyenesen a nagy kék folyam irányában, egy távoli pontra mutatott.

— Arra ment el, innen jön vissza, — mondta ábrándosan Igy ni! — s ujjával kört irt a levegőbe.

Selyem-viz, selyem-viz, — ismételgette — visszahozza még az elveszett selymet! . . .

Meglepetve néztem a leányra, sohsem láttam még olyan különösnek, az utolsó szavait nem is értettem tisztán. Pedig látszott rajta hogy komolyan beszél, még a szájszéleit is összébb szoritotta.

— Selyem vize van a Dunának, ugye, mint a hogy a mesébe megirták, — szóltam hogy csak feleljek valamit. S aztán kissé variálni: Hullámos, lágy, mint a tündér királykisasszonyok köntöse. . . .

Tetszett a mondásom. Mint az almavirág rózsaszinje, olyanféle derengés futotta át a tejfehér arczát, majd meg felsóhajtott, s a két szeme vágygyal volt teli.

— Hát még az eleven selyem! . . .

Növekvő érdeklődéssel figyeltem rá, a mint a szélig alácsukott pilláival, szenvedélyes hangon deklamált:

— Igen, selyem volt a beszéde, a két orczája; még a tekintete is olyan puha, édes, rejtelmesen susogó. Az ajaka meg biborszinü foszlány, a milyen naplement után szakad az égről. De talán jön is már, — óh! . . .

A part szélére szökött, melynek mentén

5578

tagok számát, mert hiszen kevesebb embert könyebb lesz megpuhitani, és alkalmat kell adni a kormánynak arra, hogy a neki nem tetsző határozatokat megsemmisithesse, — ez a 34. és 70. §§-oknak be nem vallott, de valódi czélja.

. . . . . *f.*

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, junius 30.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Gróf Teleky Sándor, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesitik.

Elnök jelenti, hogy Jagits József képviselő interpellácziót jelentett be a katonai törvényjavaslatok tárgyában.

Jelenti továbbá, hogy Toepke Alfréd államtitkár van jelen a miniszter képviseletében.

Következik a napirend: a czukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Neményi Ambrus hosszasabban ismerteti a törvényjavaslatot s azt elfogadásra ajánlja.

Komjáthy Béla: Fölemliti, hogy a miniszter a bizottságban hivattkozott arra a nagy felelősségre, amelyet visel mindenki, aki a javaslat ellen felszólal. Ezt a felelősséget érzi ő is és a pártja is. (Ugy van balról.) Mindig a függetlenségi párt iparkodott itt a Házban a mezőgazdaságot fejleszteni és ha meggyőződnék arról, hogy az a javaslat hasznos a mezőgazdaságra, ugy elfogadná azt. De nem igy áll a dolog. Neki először is alkotmányos aggodalmai vannak. A szerződések csak ugy érvényesek, ha mindakét ország torvényhozása elfogadja. Nem szivesen szól bele az osztrák viszonyokba; de azt sem venné szivesen, ha az osztrákok avatkoznának a mi ügyeinkbe. Ugy hallatszik, hogy Ausztriában rendeleti uton akarják elintézni ezt az ügyet. Az osztrák kormánynak erre ad némi jogot az alkotmány, ha a rajxrath föl van oszlatva; pedig ez még nem következett be. Hát Ausztriában nem lehet törvényesen elintézni ezt az ügyet; de különben is a rendeletet négy hét alatt meg kell erősiteni a törvényhozásnak. Nincs arról meggyőződve, hogy a javaslatnak hasznát veszi a mezőgazdaság. Oroszország példája az ellenkezőt bizonyitja, hogy a hasznot a czukorgyárosok élvezik. Viselje hát a czukorgyáros a terhet. (Ugy van baloldalon.)

Amióta a premiumot behozták, fejlődött a czukortermelés, de ennek nem az volt az oka, hanem hogy a gabonaárak csökkenése erre a gazdasági ágra kényszeritette a gazdákat. (Ugy van balról.) Határozottan állitja, hogy a czukortermelés emelkedése, vagy hanyatlása a premiumtól nem függ. (Ugy van balfelől.) Ez a rendszer egyáltalában nem vált be. (Ugy van balfelől.) Tagadhatatlan dolog, hogy ez a czukorpremium minekünk nagyon sok kárt tett. Beszéde végén a következő határozati javaslatot nyujtja be: Minthogy a kereskedelmi és vámszerződés 1897-ben lejár, utasittassék a kormány, hogy haladéktalanul tegye meg az intézkedéseket az önálló vámterület feállitása érdekében, hogy annak keretében oly czukoradó törvényjavaslat létesüljön, amely szerint a nyers kristály czukor adója kisebb s az ipari czélokra használt czukor adómentes legyen. A czukoripar szerinti kivitelnél mindkét állam részéről vám-restitucció legyen.

Lukács László: Felfogását akarja jelezni azokkal az aggodalmakkal szemben, melyeket közjogi szempontból a javaslat ellen támasztanak. Formálisan aggodalmakra adhat okot az, hogy mi törvényt alkotunk, mig Ausztriában ez nem emelkedik törvényerőre. Ez az állitás egyrészt magától megdől, másrészt pedig az egyoldalulag higgadt törvényt egyoldalulag fel is lehet bontani. (Éljenzés.) Kéri a javaslat elfogadását.

Okolicsányi László: Kéri, hogy beszédét holnapra halaszthassa. (A Ház megadja.)

Jagits József a következő interpellácziót terjeszti be:

Interpellácziő a honvédelmi miniszterhez.

Tekintettel arra, hogy néhai Tököly Sebő hazánk fia által g. k. szerb ifjak részére tisztképzésre létesitett alapitványi helyek az alapitó okirat szerint csak addig illetik meg a bécsi cs. és kir. közös katonai akadémiát egészben, mig a magyar Ludoviceum helyébe a bécsivel egyenrangu m. kir. Ludovika akadémia rendszeresittetik, ez esetben pedig a két intézet között egyenlő arányban megosztandók.

Tekintettel továbbá arra, hogy a t. honvédelmi miniszter ur által benyujtott s szentesités stádiumában levő javaslat következtében a bécsivel egyenrangu m. kir. Ludovika akadémiának rendszeresitése immár a megvalósulás küszöbén áll s igy az alapitó által az alapitványi helyek megoszlására fenntartott feltétel bekövetkezett. Kérdem a t. honvédelmi miniszter urat:

1. Szándékozik-e Tököly-féle alapitvány mibenléte és rendeltetése felől magának tudomást szerezni?

2. Szándékozik-e az alapitó akaratához képest a megfelelő lépéseket megtenni az iránt, hogy a Tököly-féle alapitványból a m. kir. Lud. akadémiát megillető helyek az intézetnek életbeléptetésével egyidejüleg átadassanak.

Fejérváry honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a Tököly alapitványát a Ludovika akadémia érdekében fogja érvényesiteni

A »Biharmegyei Kör« mulatsága.

Nagyvárad. junius 30.

A budapesten fennálló »Biharmegyei kör« a Püspökfürdöben tartandó nyári tánczmulatságának 50 tagu rendező bizottsága kedden este 6 órakor a »Biharmegyei Nemzeti Casino«-ban élénk érdeklődés mellett tartotta alakuló és első ülését.

Elnökké egyhangulag megválasztattak Bakats Béla és Dési Géza dr.-ok és Papp Illés a kör elnöke. Alelnökök lettek: dr. Rózsa Félix, Bige Sándor, Nyiry Béla és Puskás Béla, jegyző: Gara Ákos.

A végleges programmot még nem állapitották meg, mivel még több uj számra van kilátás. Csak a meghivókon lesz közölve a teljes programm. Azok, kikkel a tárgyalás folyik, hogy a hangversenyen fellépnek, a következők: Ámon Margit k. a. és Pintér Imre énekre, Paulayné Adorján Berta szavalatra, ki Kiss József »Jehováját« fogja előadni, Ruzicska Andor, a bécsi zeneakadémia tagja hegedüjátékra. A müsor mindenesetre müvészi szempontból a lehető legfényesebb lesz, azonban a rendezőség tapintatosan gondoskodni fog arról is, hogy a müsor a közönség türelmét ne terhelje.

A mulatságot a Püspökfürdő nagytermében tartják meg. A megszámozott ülőhelyek ára az első 4 sorban 4 korona, a többiben 2 korona lesz, beleértve a hangverseny és tánczmulatság díját is. Felülfizetéseket is szivesen fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség a jótékony czélra való tekintettel. A hölgyeket lehetőleg egyszerü ruhában kérik a megjelenésre.

A meghivókat igen csinosan és izléssel állitja ki egy helybeli nyomda és nagyon szép tánczrendek is lesznek. A közönség szórakozására nagy meglepetéseket tervez a rendezőség. Igen élénk érdeklődés mutatkozik a mulatság iránt s igy biztos sikerre van kilátás.

A meghivókat 1—2 nap mulva mindenki megkapja, aki esetleg tévedésből nem kapja, forduljon a rendezőség irodajába, »Sas szálloda« 20 sz. szoba.

A rendőrség gondoskodott arról is, hogy külön vonat fogja a vendégeket beszállitani a késő éjjeli órákban a városba. A mulatság este 6 órakor kezdődik.

Nagyvárad város notabilitásait a rendezőség küldöttségileg személyesen fogja meghivni.

Tisztelgés a bibornoknál.

Papp Illés elnök, Bige Sándor és Nyiry Béla elnökök tegnap délelőtt fél 12 órakor tisztelegtek dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspöknél, hogy a hangversenyre őt meghivják. Papp Illés a küldöttség vezetője a következő beszédet intézte a biboroshoz.

Eminenczias Uram!

A biharmegyei egyetemi ifjak hazajöttünk az ország fővárosából a megye szivébe, hogy megmutassuk, mily czélok lelkesitenek, hogy kitüntessük, mily eszmények buzditanak. Ifju szivvel, őszinte szeretettel ápoljuk a szépet és jót!

A szülőföld közössége a legalkalmasabb összetökő kapocs, a mely bennünket, mint társaságot, szilárdan együtt tart. Nincs közöttünk semmi különbség és kart karba öltve haladunk a kitüzött ösvényen, melynek czélpontja, hogy a fővárosban

---

jókedvü csobogással, éles vonalat hasitva úszott el az Ó-Budáról jövő gőzös.

Magam is kiváncsian hajoltam előre.

A leány visszanézett rám, s szomoruan rázta a fejét, aztán hirtelen kezet nyujtott.

— Az Isten áldja meg! — szólott a régi természetes hangján, s elsietett.

Én meg ott maradtam egy helyben állva, s tünődve, — aztán mintha átragadt volna reám a különös leány rögeszméje, — úgy halkan egyre mondogattam: selyem, selyem . . .

. . . Ti ragyogó liliomai a menyasszonyi fátyoloknak, előkelő delnők uszályára himzett fantasztikus virág-galyak, szeszélyes hajlásu levelek, — beszéljétek el a szegény Anna történetét! Hisz minden szállatokhoz oda kötött egy gondolatot, a lelke fele része ott maradt rajtatok, mig a ti lelketek beköltözött az övébe. Azért lett olyan gyönge, finom az a leány.

Két vörös selyemszál, biborszinü árnyalat a halvány piros rózsa kelyhében, mesél neki:

— Hajnalon ment el a kedvesed, s a szivében még mindig a szerelem hajnala piroslik. Reszket e gondolatra a fehér leány keze, s a szerelmes szive sóhajtását elküldi mesze, idegen országba.

Csak tovább, tovább susognak a selyemszálak. A habos menyasszonyi fátyol titkon odasimult az arczához, mintha mondaná:

— Kellek-e nemsokára? — milyen szép volnál bennem.

A himzett rózsa tövise szinte megszurja a szivét.

Hátha hütelen lett a kedvesed azóta? — mig a szürke selyem szemfedő az életnélküli merev czirádákkal, a halál, — a valóságos halál.

Sötétséget borit a fehér leány lelkére a szürke szemfedő. Ráborul a szerelmök biborára, könyáztatott fekete fátyolra változtatja ama fehéret, a rejtelmesen susogót.

— Ugy, úgy, — mondja, — talán meg is halt már a kedvesed. Hullám eltemette, szikla lesodorta, a talált temérdek kincs maga alá ásta . . . Nem hozza vissza a selyem-viz többé az eleven selymet!

Majd megint kezébe kerül egy csomó gránát virág kelyhe, s a rózsszinü derengés elüzi a fehér leány reménykedésének sötét éjszakáját

— Hátha visszajön még az eleven selyem!

Olvassa az esztendőket, — meddig várjon még reá. Azóta már meggazdagodhatott! — Ugy mondta, akkor elveszi Annát, a fehér leányt. Dehogy is engedné többé, hogy a szeme világát rontsa, hogy naphosszant görnyedjen, — üveg szekrénybe dugná, hogy szél meg ne fujja.

Vár, vár, álmodik a fehér leány, — selyem álmot. Lassan, lassan beszövi az a lelkét egészen. Csöndes boldogságba ringatja édesgeti nap, nap után, tavasztól őszig, — ősztöl tavaszig. S a keze munkáját, annak a finom, vizivirág levele módjára hegyezett ujjai öltését meg messze földön csodálják. Nem is olyan az, mint a másé. A fehér leány keze alatt megtanulnak, beszélni a himzett virágfüzérek, apró gyöngyrózsák, halovány liliomok. Pedig, csak ott hagyja őket egyszer, — majd, ha eljön érte az eleven selyem, a ki nem engedi, hogy nap hosszant görnyedjen, hanem üvegszekrénybe csukja. . .

Pedig, — no de ki tudja? — tán az eleven selyem se mondott igazat a fehér leánynak.

élő biharmegyei egyetemi polgárokat megőrizzük azokkal az üdvös tanitásokkal, amelyeket idehaza nyertünk és nyilvános müködésünkben majdan megvalósitsuk azokat a helyes tanácsokat, a melyekkel a mi közéletünk szolgál.

És a midőn Biharmegye és Nagyvárad közönsége előtt első izben megjelenünk, őszinte tiszteletünk először Eminentiád, körünknek régi disztagja kegyes szine elé vezet. Eminentiád bölcsességének sugarai ránk is fényt vetnek; nagy szellemének jelességei bennünket is felemelnek. Ha szivünkben él a jó és szép szeretetének csirája, ugy Eminentiád nagylelkének megnyilvánulásai a legalkalmasabbak arra, hogy a jó talajból erős növényt fejleszszenek. Eminentiád irányunkban tanusitandó jóindulata biztos forrása volna a mi tiszta lelkesedésünk erősödésének, a mi nemes buzgóságunk hatásosságának. Azért esedezünk tehát ez alkalommal! Kegyeskedjék Eminentiád bennünket nemes jóindulatára méltatni és hangversenyünket személyes megjelenésével kitüntetni, hogy körünk minden büszkeségének tarthassa e kiváló szerencsét!

Kérjük Eminentiád jóindulatát jó ügyünk részére és mi ennek tudatában büszkén fohászkodunk a mindenség hatalmas Urához, Eminentiád nagyon soká tartandó jóvoltáért.

Soká éljen Eminentiád!

A bibornok erre következőleg válaszolt.:

Igen szépen köszönöm szives megemlékezésüket. Szónokuk lelkes szavai azt bizonyitják, hogy a kör helyesen fogja fel feladatát és méltó a jók támogatására. Az egyetemi hallgatóság a jövő reménye, kezükben a szeretett haza sorsa. Nekik jó példával kell előljárni, a szépet és jót igazán szeretni, ápolni. Nagyon helyes, hogy a kör keresi az érintkezést a szülőfölddel és számithat a közönség, a jók támogatására.

Én nem igérhetem meg jövetelemet, de pártolásomat érezni fogják. Igazán sajnálom, hogy kedves fürdőmben szép hangversenyükön nem vehetek részt, de jó indulatomat teljes mértékben birják.

Köszönöm figyelmüketl

A biboros nagyon sajnálta, hogy nem mehet el a kedvelt fürdőjében tartandó hangversenyre és élénk érdeklődéssel tudakozódott a kör ügyeiről, valamint az »Egyetem Körről.« Egyszersmind tudatta a küldöttséggel, hogy a nagyváradi diákkongresszus alkalmából mondott beszédét ujra kinyomtatja és a budapesti egyetem minden hallgatójának juttat egy példányt belőle.

A kijelentést nagy örömmel fogadta a bizottság, mely azután még P á v e l Mihály g. kath. püspöknél is tisztelgett, ki szintén igen szivesen fogadta a meghivást.

A mulatságnak minél fényesebb sikerében a rendezőség, melynek tagjai sorába még a mai nap folyamán be lehet lépni, nagyban buzgólkodik.

A jegyeket a meghivók küldésével egyidejüleg kezdik árusitani.

»Elektra« a szabad ég alatt.

— A nagyváradi hirlapirók ünnepélye. —

Régi kedvencz eszméjét valósitja meg közelebb J á s z a y Mari, a »Nemzeti szinház« jelenelg Nagyváradon időző tragikája. Eljátsza ugyanis jövő augusztus hó 17-én Nagyváradon egyik legremekebb szerepét, Elektrát, ugy a mint eljátszották Sophoklesnek ezt a klasszikus darabját kétezer év előtt a görög földön a szabad ég alaté, mikor Perikles idejében adták elö azt az athéni nép gyönyörüségére fedetlen szinpadon. Eljátsza ebben az antik keretben Elektrát, éppen ugy, mint a hogy eljátszotta azt a görögök fenykorában az ő nagy színészük P o l o s, a ki mint a görög históriában irva vagyon »a természetes gyásznak a szabad ég alatt összegyülekezet atheneiek ezrei alatt oly megható kifejezést adott, hogy a nézők mélyen megindultak a szerencsétlen Elektra sorsan.«

A feltámadt ó-kor.

A drámai költés Perikles idejében élte fény korát, midőn az athéni Thespis (536) uralkodott az, ki a karének és táncz közé a szinész beszédet is iktatta s a szereplőket álarczban léptette fel. Ez időben irta Sophokles 70—100 darab classikus darabját, ki a 3-ik szinészt alkalmazta a szinen s a kart 12—15 emberre szaporitotta. A szinpadot diszesebben állitotta ki, a szereplők lélektani jellemzése és a nyelv finomitására oly sokat tett. Ezt az ókori szellemet akarja néhány órára visszavarázsolni. Jászai Mari, kinek e régi kedvencz eszméjének megvalósitását a nagyváradi hirlapirók tették lehetővé, a mennyiben itteni vendégszereplései alkalmaval a nagy nevü vendégnő azon készségének adott kifejezést, hogy hajlandó egy a »Vidéki Hirlapirók Szövetsége« javára rendezendő ünnepségen résztvenni és közremüködni. Erre F e h é r Dezső és H a l á s z Lajos nagyváradi hirlapirók azt ajánlották neki, hogy játsza el egy a Rhédey-kertben épitendő görög stylü nagyszinpadon Elektrát a szabad ég alatt és a müvésznő a legnagyobb örömmel járult ennek ez eredeti tervnek a megvalósitásához, mely hivatva van az egész ország érdeklődését felkölteni ezen klasszikus előadás iránt.

Milyen lesz a szinpad?

Az érdekes szini előadás külső keretében a rendezők vissza akarják teljesen varázsolni a régi görög szinpadot és nézőteret és e tekintetben teljesen követik Jászai Mari utasitásait. A Rhédey-kert egy hatalmas fákkal övezett nagy szabad térségén épül fel a görög stylü szinpad és nézőtér. Az épitést R i m a n ó c z y Kálmán nagyváradi müépitész eszközli. A szinpad C o l l i n s Vilmos és L u i d a s historikusok följegyzései szerint készül el. Homlokzatát a méltóságos »Oroszlánkapu« fogja képezni, a mely akkor Apolló szobrát alkalmazta s ama bámulatos cyclopsi stylusban volt épitve, mely még ma is minden utazóra mély benyomást tesz. Látható lesz a »Fulánkszurta« I-ó ligete, az Apollónak, mint farkasölő Istennek szentelt vásártér. balról Hera hires temploma s a távolban Argos tornyai látszanak, a mint azt régen Agatharchos Sophokles festője és rendezője elkészitette.

Érdekes és impozáns lesz a szinpadot hosszu köralakban övező nézőtér is, a melyről ezrek csodálhatják majd a nagy tragika klaszszikus alakitását.

A rendezők nagy buzgalommal készülnek az érdekes előadásra, melyre meghivják az egész országnak a müvészet iránt érdeklődő közönségét. Előre látható, hogy mindenfelől igen nagy számmal érkeznek majd vendégek ez alkalommal Nagyváradra, a kik az érdekes »Elektra« előadást akarják látni. Jegyekre levél utján már most lehet előjegyezni L á n g József urnál, a »Vidéki Hirlapirók Szövetségének« nagyváradi pénztárosánál.

Az érdekes előadás augusztus 17-én vagy kedvezőtlen idő esetén következő napon lesz megtartva. Klytaemnestrát Paulayné A d o r j á n Berta, a nemzeti szinház tagja fogja játszani és ugyancsak ő fogja betanitani azokat az előkelő nagyváradi hölgyeket, a kik a mykenei nők chorusát fogják ábrázolni. Orestes és Pylades szerepét is a nemzeti szinház egy-egy férfi tagja játszsza el.

A szerencsétlen Elektra sorsát, az Agamemnon és Klytemnesztra leányáét, ki öcscsét, Orestest atyja gyilkosának kezéből megmentve Fokiszba küldi Strophieshoz, senki sem adja remekebbül ma, mint Játszai. Olyan milieuben pedig mint ezt játszani fogja, teljesen a kalaszszikus görög korba fog visszavarázsolni bennünket.

Bizonyosra vesszük, hogy óriási közönség fogja végig nézni az előadást.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 1. A városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 órakor.
Julius 1—2. Nagyváradi általános nagyvásár.
Julius 3. Galamblövészet a Sporttéren.
Julius 4. A polgári takarékpénztár rendkivüli közgyülése d. e. 11 órakor.
Julius 4. A »Szigligeti társaság« felolvasása Derecskén.
Julius 4. A nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut részvénytársaság rendkivüli közgyülése d. e. 9 órakor.
Julius 5. A megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.
Julius 6. A »Biharmegyei Kör« mulatsága a Szent László fürdőben.
Julius 8. Nagyvárad város havi közgyülése d. u. 3 órakor.

—

* **Egyházmegyei concurzus.** Az egyházmegye papnövendékei közé felvétetni óhajtó, keresztlevéllel s utolsó iskolai évökről szóló bizonyitványnyal ellátott és legalább is a gymnasium VI. osztályát végzett ifjak fölvételi vizsgálatának napjául e hó 2-ik napját tüzte ki Schlauch bibornok, melyen a pályázóknak személyesen kell megjelenniök, okmányaikat azonban már a megelőző napon, lehetőleg délelőtt az egyházmegyei hivatalban benyujtaniok. Egyuttal itt e helyen emlitjük meg azt is, hogy a nagyváradi Szent-József-intézet alapitványi helyeire a pályázat határideje f. évi julius 15-e, mely napig bezárólag a keresztlevéllel, iskolai, szegénységi, orvosi és védhimlő-oltási, illetőleg ujraoltási bizonyitványnyal, valamint a képesitést igazoló egyéb okmányokkal kellően felszerelt folyamodványok az egyházmegyei hivatalhoz küldendők.

* **Autonomiai bizottságok elnökeinek ülése.** Van szerencsém a nváradolaszi autonomiai központi bizottsághoz tartozó plébániai bizottságok u. m. a *uváraduyvárosi, uváradvelenczei, uj palotai, pecze-szőlősi, pecze-szentmártoni és biharpüspökii* — elnökeit ez uton is tisztelettel felkérni, hogy az autonomiai ügyben némely kérdésekben való megállapodás tekintetéből f. év. julius 1-én csütörtökön — d. u. 5 órakor a kath. kör helyiségében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Váradolasziban 1897 junius 28-án. Dencs János központi bizottsági elnök.

* **Az utczák kövezése.** Nagyvárad város utczáinak kövezése tárgyában kiküldött ad hoc bizottság tegnap délután ülést tartott. Jelenvoltak: Dr. Bulyovszky József polgármester, Hoványi Géza, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Hegedüs Géza, Papp János, Mihelfy Adolf, ifj. Rimler Károly, Rendes Vilmos, Ragány János, Dus László, dr. Berkvvits Ferencz, Farkas Szidor, Jablonszky Emil, Büsch Dávid, Komlóssy József, Beczkay Lajos, Rimanóczy Kálmán. Felolvasták a főmérnök előterjesztését, mely szerint még ez évben teljesitendő Kert-utcza alsó részének, Vámház-utczának, Nogáll-utczának kikövezése, a Fő-utczának a Kishidtól a vasutig való kijavitása és a Széchenyi mellett levő kocsi megálló helynek kiaszfaltozása. Véleményezni fogja a bizottság, hogy 13,500 frt 10 kr. erejéig pályázatot adjon ki a város a Fő-utcza koczkakő járdájának kijavitására. A fedezetre nézve azt javasolják, hogy a 35,427 frt hiányt később fogják pótolni. Felmerült az az eszme, hogy ideiglenesen nem volna-e jó körözs kövel kiburkolni a vasuthoz vezető Fő-utczát, azonban ezt leszavazták.

* **Dr. Schlauch Lőrinez**, biboros püspök havi kegyadománya 300 frt csötörtökön julius 1-én délután 2 órakor fog kiosztani a koldusápoló intézetben. özv, Grunwald Henrikné, alelnöknő.

* **Huszonötéves jubileum.** P á l f f y János, egri főegyh. áldozópap, a borsodmegyei Sajó-Galgócz község plebánosa, a napokban fogja ünnepelni áldozárságának 25 éves jubileumát. — Ez alkalomból a kerületi paptársak, a jubiláns hivei, nagyszámu tisztelői és barátai nagyobbszabásu óvációkban fogják a szeretett lelkipásztort részesiteni, ki negyedszázados papi müködése alatt oly sok áldásos szolgálatot tett az egyháznak és iskolaiügynek.

* **Tartalékos tisztekből honvédtanárok.** A honvédelmi miniszter az ezredparancsnokságok utján felhivta a tartalékos honvédtiszteket, hogy a felállitandó honvéd nevelő és képzőintézetekben szervezendő tanári karba lépjenek

be. A következő tanszékek lesznek: magyar nyelv és irodalom német nyelv és irodalom, franczia nyelv földrajz, történelem természetrajz, természettan, vegytan, mennyiségtan, ábrázoló mértan, tereptan és terepábrázolás, szabadkézi rajz, torna és vivás. — A pályázók, a mennyiben a pályázatokat elfogadnák, a szükséghez képest mint tanárjelöltek egy évig valamely nevelő és képzőintézetbe osztatnak be begyakorlás czéljából. Pályázni a jövő hó 15-ikéig lehet a honvépelmi miniszterhez.

* **Uj templom az egyházmegyében**. Az utóbbi időben hála egyesek bőkezüségének egymás után emelkednek a szebbnél szebb templomok. Egy hónap mulva felszenteli a hibornok a püspökii szép román stylü templomot, ma — egy monumentális templomnak alapkövét fogják letenni. W e n c k h e i m Dénes, gróf ugyanis dobozi birtokán szép templomot emel mely mellé családi sirboltot is éppittet K n y Antal békési esperes-plébános ma fogja ünnepélyes szertartás közt megáldani az uj templom alapkövét.

* **A biharmegyei bandérium körképe**. Annak idején megirtuk, hogy Márk Lajos budapesti festömüvész a millenniumi junius 8-iki bandériumot egy nagyszabásu körképben örökiti meg. Márk két nap óta Nagyváradon időzik s kedden és a tegnapi délután folyamán a vármegyeház udvarán lefényképezte a bandériumban résztvett biharmegyei urak egy részét s a diszhajdukat lóháton. A jelenleg fürdőző többi bandéristákra csak augusztusban kerül a sor.

* **Fényes esküvő**. Fényes esküvő folyt le tegnap délután Debreczenben, hol a debreczeni társadalom két előkelő kedvelt tagja: M i s k o l c z y Lajos főszolgabiró és M i s k o l c z y Jenő földbirtokos városi biz. tag és neje b.-kisterpesdi M a r k o v i t s Etelka fia és G e r z o n Adrienne kisasszony, özv. G e r f o n Ödönné sz.-nyujtódi és iffalvi F a r k a s Tullia ny. huszárőrnagyné leánya esküdtek egymásnak örök hüséget. Az egyházi esketés délután 6 órakor volt a Kossuth utczai uj templomban. Násznagyok voltak a menyasszony részéről Szinnyei Merse Béla földbirtokos; a vőlegény részéről Miskolczy Imre földbirtokos; násznagyok a menyasszony részéről Szinnyei Merse Béláné, sz. Gerzon Kata; a vőlegény részéről Cziffra Gerőné urnők. Koszorus leányok s vőfélyek voltak: Miskolczy Etelka báró Wangenheim Gyulával, Szinnyei Merse Zsófi Miskolczy Istvánnal, Dégenfeld Anna comtesse dr. Cziffra Kálmánnal, Cziffra Fanny dr. Gyertyánffy Lászlóval, Dégenfeld Mária comtesse Szinnyei Merse Félixel, Cziffra Vilma Farkas Gézával. Az esketési szertartás után a vőlegény szüleinek lakásán nagy lakoma s táncz volt, mikor is számos felköszöntő hangzott az uj házasokra. Az estén az élvezetet nyujtó zenét a Magyari fiuk kitünő zenekara szolgáltatta. Az uj pár ma reggel 8 órakor Tátra-Füredre utazik.

* **Kinevezés**. Az alispán a biharmegyei révi vámoshidhoz Weinberger Gábort nevezte ki.

* **Három község veszedelemben.** Nem lehetetlen, hogy néhány év mulva három biharmegyei községet le kell törölni a mappáról, mert nem fognak létezni. Ez a három község a Mező-Telegd közelében fekvő Szabolcs, Kis-Jenő és Kisujfalü, melyek tegnap egy kérvényt nyujtottak be Biharvármegyéhez. A kérvényben előadják, hogy a Sebes-Körözs ezelőtt pár évvel annyira alámosta a partot, hogy egy néhány holdnyi hosszuságban a föld leszakadt. Az idei szokatlan nagy esőzések a romboló munkát annyira folytatták, hogy most a legkisebb viznövekvés alkalmával a Körözs kilép medréből s nemcsak a szántóföldeket boritja el, de a fenti három község utczáit is vizzel árasztja el. A Körözs lassankint egész uj medret áraszt magának, melynek iránya a falu felé tart s napról-napra közeledik. Pekanovics körözsszabályozási és Géczy káptalani uradalmi mérnökök azt állitják, hogy legfeljebb 3 év alatt a Körözs már a falu főutczáján fog végig folyni s eddigi medrét teljesen elfogja hagyni. Természetes, hogy a viz a házakat lassanként mind el fogja sodorni, mert már két ház, melyek még nemrégiben 90—100 méterre voltak a viztől, össze is dőlt. A három község a fenyegető veszély meggátlása végett az iránt folyamodik a megyéhez, hogy azonnal sürgős mérnöki vizsgálatot rendeljenek el s épitsenek védtöltést, mert különben pár év mulva Szabolcs, Kisjenő és Kisujfalu községek, melyek egyébként évenként 15,000 frt adót fizetnek, meg fognak szünni létezni. Az alispán sürgősen elrendelte a helyszinvizsgálatot.

* **Lönhart püspök halála.** A következő gyászjelentést vettük a fejérvári káptalantól, szeretett agg püspökük elhunyta alkalmából. Az erdélyi fehérvári székesegyházi Káptalan a maga és az erdélyegyházmegyei papság nevében mélyen megszomorodott szivvel jelenti, hogy nagyméltóságu és főtisztelendő L ö n h a r t F e r e n c z erdélyi püspök, pápai praelátus, valóságos belső titkos tanácsos, Az erdélyi összes rom. kath. iskolák és nevelő intézetek legfőbb igazgatója, az erdélyi rom. kath. státus elnöke stb. stb. stb. Kegyelmes főpásztorunk rövid ideig tartó fekvő betegség után folyó 1897. évi junius 28-ikán reggeli 8 órakor, életének 78-ik, papságának 53-ik, erdélyi püspökségének 15-ik évében, az Urban csendesen elhnnyt. Földi részei folyó évi 2-ikán délelőtt 9 órakor fognak a Székesegyház sirboltjába ideiglenesen letétetni, halhatatlan lelkéért pedig az engesztelő szentmise áldozat ugyanakkor fog a Ssékesegyházban a Mindenható Ur Istennek bemutattatni. Az Ur. kinek egész lángoló szeretettel hiven szolgált e földön, legyen az ő bőséges jutalma az égben! Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A Páris patak kimélyitése.** Minthogy a legutóbbi esőzésekkor kitünt, hogy a Páris patak nagyon hamar kiönt a városban, a mérnöki hivatal elrendelte a patak medrének fél méterrel való kimélyitését. A munkálatokhoz már hozzáfogtak.

* A **sztànai vasuti szerencsétlenség,** mely miatt e vonalon a közlekedést is megszüntették, nem olyan futó természetü, mint eleintén vélték volna. A hegy-csuszamlás még ma sem állapodott meg teljesen. A leomló földtömeg két kilométer hosszuságban nem csak a vasuti pályát tette tönkre, hanem az országutat is: a hegy lábánál folyó patak medrét 2 és ½ méterrel felemelte. A pálya helyreállitására hetek, talán hónapok szükségesek. Budapestről tegnap S z o n t a g h geologus és mások érkeztek, megvizsgálni a ritka geologiai tüneményt. A magyar királyi államvasutak igazgatósága közli velünk a következőket:

Az egeres—magyar-nádasi vonalon beállott hegycsuszamlás folytán a pálya több helyen teljesen járhatlanná vált, minek következtében az egyrészt Nagyvárad állomás és a Nagyváradtól nyugatra és északra fekvő állomások, másrészt a kocsárd—szászrégeni vonal és a Kocsárdtól keletre fekvő állomások kölcsönös gyors- és teheráru forgalma a forgalmi akadály időtartama alatt a kolozsvári irányon át fönnálló dijszabásszerü rendes dijtételek, de legalább a kilométer és 100 kgkint 0·20 (két tized) fillér önköltségi viteldij + 4 (négy) fillér kezelési illeték + szállitási adó alapján képződő dijtétel mellett, Arad—Tövisen át irányittatik. Az egyrészt Nagyvárad állomás és a Nagyváradtól nyugatra és északra fekvő állomások, másrészt a magyar-nádas-kocsárdi (kizárólag) vonal, továbbá az egyrészt nagyvárad (kizárólag) — egeresi vonal, masrészt a Piskitől (kizárólag) illetve Magyar-Nádastól keletre fekvő állomások gyors és teheráru forgalma további intézkedésig beszüntettetik, illetőleg az áruk csak a föladóknak a fuvarlevelen kifejezendő esetleges rendelkezése esetén az arad-tövisi hosszabb irányon az ezen irány távolságnak megfelelő dijszabásszerü rendes dijtételek mellett fognak továbbittatni.

* **Bachó Istvàn ünneplése**. Nagyban ünneplik Budapesten D e z s é r i Bacho Istvánt az első honvéd gyalvgezred zenekarának karmesterét, kit Nagyváradon is annyira szerettek, midőn még a 37 gyalogezred zenekarát dirigálta. A napokban »Ós-Budavárá-«ban nagy ünnepélyt rendeztek Bachó tiszteletére melyen Vizváry Gyula, a nemzeti szinház müvésze, szép beszéd kiséretében ezüst koszorut nyujtott át az ünnepeltnek.

* **Hirlapok kaucziója.** A belügyminiszter tudatta a tőrvényhatóságokkal, hogy a »P e s t i M a g y a r K e r e s k e d e l m i B a n k« takarékbetéti könyvecskéi ezentul hirlapok kaucziójául elfogadhatók.

* **Hulla és anya**. Még alig kezdődött meg a fürdés ideje s már is csaknem minden nap szedi áldozatát a viz, a Körözs. Tegnap az alsó füzesnél vidáman fürdött egy 12—13 éves fiu a körözs hüs habjaiban, de elragadta, magával sodorta az ár s ott lelte halál,át abban a habokban, melyek kitudja, hány hasonlónak adtak már örök pihenést? Az ismeretlen fiu hulláját az alsó füzes alatt fogták ki tegnap délután s nyomban hirt adtak a rendőrségnek, honnét S a r k a d i rendőrbiztos a helyszinére sietett s az esetről jegyzőkönyvet vett fel, — s megkérdezte a jelenlevőket, hogy felismeri e valaki a hullát, — de senki nem ösmerte fel, — nem is sokat törődtek vole, mert némelyek, a kik ugy félig-meddig fel is ismerték, azt mondták hogy egy piaczi csavargó hullája. — A rendőrbiztos elrendelte, hogy a hullát a hulla házba szállitsák be. — Megis indult a menet a hulla ház felé s utközben egy szegény rongyos aszszony is csatlakozot a menethez s kiváncsiságból feltakarta a hullát boritó lepelt s ekkor szivtépő sikoltással rogyott össze. — Az anya felismerte a hullát, felismerte a fiát.

* **Öt filléres levelező lapok**. Nagy horderejü változás az, a mi a levelezásben létesülni készül, egyelőre csak Ausztriában. Jövő évi január 1-töl ugyanis uj posta értékjegyek kerülnek forgalomba, amelyeknek ára az akkor kötelezővé váló koronaérték szerint lesz megszabva. Ez uj levélbélyegekkel egyidejüleg néhány posta-értékjegy ára is emelkedni fog. Első sorban a levelező-lap fog megdrágulni, melynek ára ujévtől kezdve öt fillér lesz, a németbirodalmi levelező-lap öl fillérjéhez hasonlóan. No lám, pedig Wekerle azzal biztatott egyidőben, hogy a kész pénzegység az árak csökkensét fogja eredményezni s most a kormány használte fel a fiillért az átremelésre és attól tartunk, hogy ezen üdvös törekvése nem áll meg a levelezőlapok árának emelésénél.

* **Névmagyarositás**. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru B u h a l a Lajos nagyszalontai lakos vezetéknevét »Bakonyi«-ra változtassa.

* **A fugyi-vásárhelyi tolvajok körözése** Legutóbbi számunkban röviden megemlékeztünk arról a botrányos esetről, hogy a Fugyi-Vásárhelyen Olasz Elemér földbirtokos kárára elkövetett ékszerlopás elfogott tettesei a csendőröktől megszöktek. A kir. törvényszék tegnapelőtt elrendelte köröztetésüket. A tolvajok Rostás Gáspár, Gazsó Imre, Rostás Pál, Rostás Julcsa, Balog Lujza, Kalderás Zsuzsánna és Rostás Francziska kóbor czigányok. A Rendőri Közlöny leirása szerint Rostás Gáspár hosszas arczu, sárga szemü, gesztenyebarna szinü hajjal, szakállal és szemöldökkel bir, foglalkozása tapasztó czigány, 1864-ben Álmosdon született, vadházarságban él. Gazsó Imre arcza kerek,

szeme kék, bajusza, szakálla fekete, lókupecz és furócsináló, 33 éves, álmosdi születésü, különös ismertető jele: bal szeme táján kis feketeség van és bal kezének közép ujja csonka. Rostás Pál arcza hosszu, szeme kék, haja fekete, 31 éves, álmosdi születésü, termete alacsony.

* **A nyári fürdès áldozatai.** Az idei nyáron szokatlan nagy számban szedi a nyárifürdés áldozatait. A mult héten 4 vizbefullásról adtunk hirt, ma ismét két áldozatról kell beszámolnunk. Az egyik C s e g ő d i Zsuzsánna jákóhodosi 16 éves parasztleány, ki a napokban fürdés közben a Berettyóba fult; hulláját nem sikerült megtalálni, a másik egy 55 éves ismeretlen, kinek hulláját Löré községhatárában vetette partra a Körözs. Minthogy a hullán késszurások nyomai láthatók, a bünvizsgálatot meginditotta az élesdi kir. járásbiróság. Ez a hulla azonos azon nőével, kinek rejtélyes haláláról a napokban ottani levelezőnk távirati értesitése nyomán »Relytélyes gyilkosság« czimen adtunk hirt.

* **Birósági törzskönyvek.** A királyi táblák elnökségeinél, az igazságügyminiszter egyik legujabb rendelkdzése szerint az alsó bíróságok ügyforgalmát, ügy kezelését, a birák tevékenységét és a bíróságoknál az ügymenetre vagy ügykezelésre befolyással levő mozzanatokat feltüntető törzskönyvet fognak ezentul vezetni. A törzskönyv czélja a b i r ó s á g o k folytonos n y i l v á n t a r t á s a s megfelelő rovataiba a személyzet körében előfordult változások, távollét és betegség esetei, az ügyvitelben és ügykezelésben észlelt szabálytalanságok és hátramaradások, a közjegyzők és tömeggondnokok eljárására vonatkozó adatokat időről-időre bejegyzik. — Egyik külön rovatba pedig a javaslat jegyzendő be, melyet a személyzetnek a következő évben leendő szaporodására nézve a tábla elnöke megteendőnek vél. — A táblai elnökségeknél vezetett törzskönyvekből az év végével az igazságügyminiszterium részére — a mult év adataival kitöltendő uj törzskönyvi lapok szerkesztendők, amelyeket törvényszékenként a területükhöz tartozó járásbíróságokkal együtt külön füzetekben a következő év január hónapjának végéig föl kell terjeszteni az igazságügyminiszterium III. a) ügyosztályához. Fontos lesz a táblai elnökségi törzskönyvnek a birák minősitésére vonatkozó rovat. Ennek kitöltése tárgyaban külön utasitást fog a miniszter már a legközelebb kiadni.

* **Öngyilkos vőlegény.** Érmihályfalvai levelezőnk irja: Bodó Kálmán volt nyir-acsádi pénzügyőr ezelőtt 3 hónappal kilépett a szolgálatból s egy V. Ábrányban lakó Tömöri Juliska nevü jó módu parasztlányt jegyzett el s azóta náluk tartózkodott. Vasárnapra volt kitüzve a menyegző, de B o d ó pénteken, azaz 25-én este kiment a falu határába s sziven lőtte magát. Hogy mi vitte a szerencsétlen embert az öngyilkosságra, nem tudják. A még vergődő embert beszállitották a debreczeni köz kórházba, hol azonban tegnapelőtt kiszenvedett. — A tragikus esett nagy feltünést keltett a vidéken.

* **Az ékszertolvajokat ismét elfogták.** Hosszas kaland után, végre tehát, csakugyan az igazságszolgáltatás kezébe kerülnek az ékszertolvajok. Mint értesültünk, a csendőrség ismét elfogta őket s rövid idő mulva beszállitják az ügyészség börtönébe. Csak csinyján bánjanak a Lakatos familiával, meg a Rostás testvérekkel, mert ismerjük már hány pénzt érnek.

* **Kupferstein elfogva.** Már hetek óta körözik ezt a legényt országosan, holmi sikkasztásokért. Tegnap végre a nagyváradi rendőrségnek sikerült elfognia a jómadarat. Beismerte tettét s igy az előzetes vizsgálat rövidesen belett befejezve s Kupferstein ur jelenleg már az ügyészség börtönében szivja a dohos levegőt.

* **Temetés a törvényszéki fogházban.** Megható gyászos temetési énektől visszhangzott tegnap a törvényszéki fogház udvara Ifj. M o h á c s i Károly lopásért 6 havi fogházra itélt fogoly halt meg tifuszban. A halottat 6 rab 2 szuronyos őr kiséretében egy talyigán huzta ki a temetőbe.

Előfizetési felhivás.

Az uj félév kezdetével tisztelettel felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetési dija e hó végével lejár, hogy az előfizetést lehetőleg mielőbb megujitani szivesked-jenek.

Lapunk programmja ismeretes olvasóink előtt. Czélunk egy minden tekintetben modern szinvonalon álló napi lapot adni. Értesüléseink gyorsak, kimeritőek pontosak és megbizhatók.

A *„Tiszántul“* kath. szellemben politikai pártoktól függetlenül van szerkesztve, s a szerkesztőség napról-napra csak arra törekszik, hogy mivel jobb és tökéletesebb lapot adjon az olvasók kezébe.

Fővárosi tudósitónk minden érdekesebb esetről azonnal táviratilag értesit s igy nem ritkán a kiválóan fontos eseményeket külön kiadásban adjuk tudtára a közönségnek.

Országgyülési tudósitásunk kivonatban leghűbb képét adja a parlamenti üléseknek s e tekintetben kerek fél nappal előzzük meg a budapesti lapokat, melyek Nagyváradra csak az esti órákban érkeznek.

Hirrovatunk élénk és változatos. A kath. mozgalmakat az egész országban figyelemmel kisérjük. Különös gondot szentelünk a közgazdaság, ipar, a megyei, városi és társadalmi élet igazi érdekeinek.

Kiváló gonddal ápoljuk a jó irányu szépirodalmat. Eredeti tárczáink előkelő szinvonalon állanak. Magyaros forditásban mutatjuk be a külföldi irodalom legjelesebb termékeit.

E mellett lapunk a legolcsóbb politikai napi lap. Az előfizetési árak a régiek, amelyek lapunk homlokán olvashatók.

Az iskolaszék alakuló közgyülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután tartotta alakuló s folytatólag rendes havi gyülését. Jelen voltak: Beczkay Lajos, Bordé Ferencz, dr. Bulyovszky József, dr. Dőri Ferencz, Gálbory Sámuel, dr. Grosz Menyhért, Heringh Sándor, Jánosházy János, dr. Kecskeméti Lipót, Kunyhóssy János, dr. Márkus László, Máteh Lajos, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Némethy Károly, Pakala Tamás, Ragány János, Réz Mihály, Ritoók Zsigmond, dr. Sipos Árpád, Sulyok István, Stark Gyula, Tóth Mihály, Vaday József és Váradi Mór.

A gyülés lefolyásáról röviden a következőkben számolunk be. Pontban 4 órakor az iskolaszéki tagok által éljenzéssel fogadva lépett a terembe dr. Bulyovszky József polgármester, az alakuló gyülés vezetésére, mint korelnököt Gálbory Sámuelt kérvén fel.

Alig hogy elfoglalta az elnöki széket, Kunyhóssy János csak hamar — éljen dr. Sipos Árpád iskolaszéki elnök — felszólalására éljen hangzott az egész terem. Az iskolaszék tagjai az egyhangu választással is dokmentálni igyekezvén őszinte elismerésüket. Dr. Sipos Árpádnak a nála megszokott lakonikus rövidséggel s bölcseséggel mutatott rá a községi iskolák érdekében a multban kifejtett tevékenységre mely lehetővé tette a tanári fizetések rendezését, az emelendő iskola épületek részére szükséges telkek kijelölését, megvásárlását. Rámutat azon teendőkre, mely az iskolaszék fokozott tevékenységét a jövőre igényeli s kéri az iskolaszéki tagok támogatását. Következik ezután az egyes tisztségek betöltése s a bizottságok megválasztása. Alelnökké — hiába szabadkozott — Gálbory Sámuel, jegyzővé: Stark Gyula, főgondnokká: Hegyesi Márton, algondnokká: Beczkay Lajos és Máteh Lajos, a tanügyi bizottságba: dr. Sipos Árpád (elnök), Böszörményi Géza, dr. Grosz Menyhért, Gálbory Sámuel, Hegyesi Márton, Kékuss Vidor, Réz Mihály Stark Gyula és Sulyok István, — az ovodai bizottságba: Böszörményi Géza (elnök) Beczkay Lajos, Dr. Dőri Ferencz, Hoványi Géza Réz Mihály és Stark Gyula választatott meg. Az ovodai bizottság megfelelő számu hölgy tagokkal fogja magát kiegésziteni.

Elnöknek az évzáró vizsgálatok eredményéről tett, az olaszi elemi fiuiskola II-ik osztályának kivételével az összes osztályokról a legfokozattabb igényeket is kielégitőnek konstatáló jelentését a gyülés örömmel vette tudomásul. Felügyelő-igazgató jelentésést is örömmel hallgatta az iskolaszék s az abban foglalt összes javaslatait és inditványait magáévá tette az emlitett osztályra vonatkozó kivételével.

Nagy vitát idézett elő a hittani magánvizsgálatokra vonatkozólag kiadott miniszteri rendelet végrehajtása tárgyában az iskolaszék korábbi gyülésében hozott határozat, melyet az ev. ref. egyház, mint autonomikus jogaiba ütközöt magára nézve nem tart kötelezőnek. Végre is e tárgyban a rendeltetet kiadó vall és közkt. miniszteriumhoz felterjesztés intézésében állapodott meg a gyülés.

Kir. tanfelügyelő intézkedéséből kifolyólag a csoport igazgatók általa jövőre az iskolaszék 3 éves megbizatásának időtartamán nyerik a megbizatást, s az iskolaszék oly felkéréssel, hogy igazgatókul a mult évben e teendőket végző tanitók bizassanak meg az ide vonktkozó miniszteri rendeletnek eleget téve az igazgatói megbizatásra a polgári fiuiskolához Dr. Tóth Mihály és Kotzmann János, polg. leány isk: Rechtné Raner Zsófia, az olaszi elemi leány isk: Eszenyi Sándor és Gasperik Lajos, az olaszii elemi leány isk: Katonáné T. Roza és Fehérné N. Gizella, az ujvárosi e. fiuisk. Jánosházy János és Rátkay József, az ujvárosi e. leányisk: Kovalikné H. Paula és Békésiné F. Piroska, a varaljai e. fiuisk: Markovits Pál és Istvánfy József, a várnaljai e. leány isk: Varga Teréz és Makay Katalin javasoltatott.

Mártonffy Zoltán és Bitzó János tanitóknak 100—100 frtot ad az iskolaszék, hogy a Slöjd tanfolyamon résztvegyenek; Vaday Józsefnek a dadogók tanfolyamára való felküldését s részére 100 frt kiutalását kéri a tanácstól.

TANÜGY.

Gymnáziumunk értesitője.

A jászóvári premontrei kanonokrend vezetése alatt álló róm. kath. főgymnázium értesitője fekszik előttünk.

Egy év keserves munkája van röviden regisztrálva benne. Ez a munka pedig kettős. Fárad a tanár, ki a hatalmas tananyagot a gyermekek előtt érthetővé teszi és kinlódik a gyermek, hogy képes legyen magáévá tenni a kiszabott anyagot.

Ezt a kettős fáradságot nem koronázta kellő siker, 133 diák bukása a szomoru tanuság reá. Mi lehet az oka e sok »elégtelennek?«

A tananyag tul sok-e, melynek tulságos volta miatt nem lehet teljes sikerü a tanár fáradsága? Az »anyag«, a tanlók annyira gyengék-e, hogy nem képesek tanulni. A mérték, mit a proletarizmus megakadályozása czimén használnak, tul szigoru talán?

Bajos e dologban dönteni, de egy bizonyos, hogy nem záródott kielégitő eredménynyel az az iskolai év, melyben az egyből bukottak 16·12%-át, a kettőből bukottak 6·68%-át, a többből bukottak 10·12%-át teszik az összes tanulóknak, vagyis 133 diák nem birt elégséges osztályzatot nyerni.

Az értesitőben egyedüli ujitás, hogy szakértekezést nem ad, hanem ehelyett a tanári könyvtár névjegyzéke van regisztrálva.

Bővebben tárgyalja az értesitő Dr. Károly Irén tudós tanár »Röntgen« tanulmányait, melyek már a szenvedők számára is eredménydusan használtatnak fel s közli azon jó szivek neveit, kik lehetővé tették egy páratlan »Röntgen« müterem létesitését.

Ez a müterem tudós vezetőjével büszkesége ma városunknak.

EGYESÜLETEK.

Orvosok a Püspök fürdőben. Praktikus ujitást hozott be a »Biharmegyei orvos és gyógyszerész egylet«, melyre nézve a következő értesitést vettük:

Értesités.

A »B i h a r m e g y e o r v o s-g y ó g y s z e r é s z i é s t e r m é s z e t t u d o m á n y i e g y l e t« f. é. j u l i u s h ó 1-é n (csütörtök)

délután fél 6 órakor a Szt.-László-fürdő ben (Püspök-fürdő) tartja szakülését.

A szakülés tárgysorozata:

1. Megnyitó beszéd. tertja dr. Konrád Márk egyl. eln.

2. Dr. Filkor Lajos, a Szt.-László-fürdö orvosának előadása »a hévvizek gyógytani hatásáról,«

3. Dr. Popovits György megyei főorvos emlékbeszéde dr. Kiss Ferencz elhunyt megyei főorvos, a (vidéki) vándorgyülések kezdeményezője s egyleti választmányi tag felett.

A gyülésen, melyet társas vacsora követ, hölgyek is résztvehetnek s ezért kéretnek a t. egyleti tagok, hogy lehetőleg nejeikkel, családjukkal jelenjenek meg.

A szakülés fentebbi programmja kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva.

Nagyvárad, 1897. junius hó 22-án.

Dr. Edelmann Menyhért.
e. jegyző.

SPORT.

Czèllövészet. A polgári lövészeten junius hó 27 és 29 én tartott lövészeteken kilövetett 820 lövés 510 találóan 2850 körrel. Szeget lött Mezey Mihály kettöt. Négyeseket lőttek: Mezey Mihály tizenkettöt, Janky Antal, ifj Tóth Ferencz négyet-négyet, ifj. Rimler Károly kettőt, Kunz Gusztáv egyet. Dijakat nyertek mély lövésekre Mezey Mihály aranyat. Janky Antal és ifj. Toth Ferencz ezüst dijakat. Körlövéseket Mezey Mihály és ifj. Rimler Károly.

SZINHÁZ ES MÜVESZET.

Stuart Mária.

— Jászay Mari 4-ik fellépte. —

Szinkörünkben régen nem adott classicus darab a Stuart Mária czimü traogedia került szinre kedden este.

A megrázó drámai, illetve tragicai jelenetekben gazdag darab hatása olyan nagy volt, hogy ezt az estét azok közzé sorolhatjuk, a a melyekben valódi müélvezetet nyertünk s a melyekben közönségönknek a mult szini évadban egyáltalában nem, sőt még az ideiben is csak kevésszer volt része.

Történeti hüség, érdekes sujet, hatalmas, erőtől duzzadó jellemek, költői nyelv . . . mind ez megvan ezen traogediában, mégis olvasva talán hatásosabb, mint olyan középes előadásban, aminőben a vidéki szinpadokon látni már megszoktuk, ahol bizony bátran kimondhatjuk, hogy a Stuart Mária személyesitésére — művésznőt kapni nem lehet.

Ebben a nagy tanulmányt, a történelemben való járatosságot is igénylő traogediában, melyben az emberi érzelmek oly hevesen, oly szerfelett csaponganak — láttuk Jászay Marit a czimszerepben kedden este.

Fenség ömlött el egész lényén. Midőn ajka szóra nyilt, lélekzet visszafojtva hallgattuk szavát, mert a legapróbb nüanszokig ugy kidolgozta, olyanná teremtette szerepét, hogy abban minden szó minden mozdulat fokozta érdeklődésünket.

A harmadik felfonásban midőn találkozik Erzsébet királynővel s azt kéri, hogy tegye őt szabaddá s feledve lesz a mult — szivekig ható volt könyörgése, melyben azonban akkor is éreztetni tudta, hogy ő királynő, midőn pedig Erzsébét királynő őt nem emeli magához — midőn az addig is csak nagynehezen megfékezett önérzete bilincseiből kitör — ezt a jelenetet a nagy tragica ugy játszotta meg, hogy minden idegünket megrázta.

Olyan hatalmas, olyan fenséges volt kitörése, — haragja, hogy elfeledtük, hogy szinházban vagyunk. Látva ezt a jelenetet eszünkbe jutott az a mondás: a drámai müvészet, a müvészetek anyja.

Hangja ahol kellett olyan erős, olyan átható volt, mint a haragos ég dörgése, majd midőn a vérpadra volt indulandó s bucsut vett hü alattvalóitól — lágyan érzelmesen beszélt s szerepét annyira átérezte, hogy ő maga is könnyezett.

Beteljesült rajta a római költő nagy mondása: »sivis me flere, primum dolendum est tibi.«

A közönség elvolt ragadtatva a nagy tragika alakitása által, az utolsó felvonásbeli királynői arannyal áttört brocát, illetve selyem remek öltözete pedig mely őszintén emelte fenségességét, közfeltünést keltett.

As első felvonás végén ismét egy kiválóan szép nagy virágcsokrot kapott, melynek közepén virágbol egy szép lant volt alkotva, minden felvonás végén pedig olyan taps és vihar hangzott fel amilyet fabódénk a Blaha esték óta nem hallott.

A nagy müvésznö mellet elég szép sikerrel játszott Tolnainé, Erzsébet királynő, jóllehet a contraria rem alü cescunt elvénél fogva, hangja Jászay Mary organuma mellett a 3-ik felvanásbeli, a két királynő között lefolyt jelenetben igen gyöngének, szintelennek bizonyult.

Tompa K. (Mortimer kitünően szavalt s össze esküvésének felfedezése illetve elfogatásakor olyan bensőséggel játszott, hogy nyilt szinen megtapsolták. Organumának teljes erejében volt, mi szintén hozzájárult sikeréhez.

Balla Kálmán (Dudley Róbert gróf) az 3-sö és 2-ik felvonásban nagyon figyelt, a sugóra s e miatt játéka vontott — határozatlan volt, hanem a többi felvonásokban aztán derekasan meg áldotta helyét — a darab utolsó jelenetében pedig a lelki furdálásoktol háborgatott szeretőt — megrázóan, mesterien ábrázolta.

Bácsné, Bács, kisebb szerepeikben is jól játszottak, ugyszintén a többi szereplők is.

A összjáték nagyon jó volt, a rendezés kitünő, ami a Tompa érdeme.

A szinkör csaknem tömve volt.

K . . . Rezső.

Nióbe.

(Jászay Mari ötödik fellépte.)

(Ifj M. J.) A nemzeti szinház európai hirü tragikája, tegnap »Nióbe« czimü pompás angol bohózatban mutatta be nagyváradi közönség előtt, hogy mily nagy ő nemcsak a tragikában, hanem a bohózatban is.

A czimszerepet játszotta s bámulatra ragadta a közönséget, olyan eredeti olyan bravouros alakitást pradikált. Egyénisége fényes müvészetének minden szilánkja kifejezésére jutott e szerepében is, a közönség pedig tombolt a nagy alkotó tehetségének, Ez a legnagyobb dicsérete Jászainak, ez igazolja legjobban, hogy e bohózatban is fenümenális sikert ért el.

Az előadás sikerét nagyban emelte az a körülmény hogy a többi szereplők is nagy igyekezettel és elég sikerrel oldták meg feladatukat.

Igy például Kövesi telyes elementumában volt s minduntalan kaczagásra inditotta a közönséget. Nagy érdeme, hogy folyton kellő diskréczióval játszott·

Bácsné jó izü s minden részében kaczagtató alakot kreált s neki is nagy része van az előadás sikerében.

Somló Emma kedves alak volt, s egyénisége minden bája megnyilatkozott, a tizenhat éves lányka szerepében.

Lubrincz Juliai kisebb szerepében kitünöen megállta a helyét. Méltán megilleti a dicséret ezeken kivül még Tompa Kálmánt, Szendreit és Bács Károlyt.

A nevelőnő személyesitőjéről jobb nem is szállani. E helyett inkább figyelmeztetjük az igazgatóságot, hogy legalább a Jászay estélyeken, kissé több gondot is fordithatott volna a szerep osztására. Ha jól tudjuk e szerepben Horváth Paula szép sikert ért el, ezért adják hát egy koristánénak, aki megálni sem tud a szinpadon ?

Különben mindenféle képpen az igazgatóság veszi hasznát.

Igazságszolgáltatás.

Dal a holdvilágos fejről.

— A tegnapi sajtótárgyalás. —

Ugy történt a dolog, hogy egy szép napon megalakitott Benka egy bizonyos kört, melynek alapszabályai szerint még harmonikáltak is, aki pedig nem szerette az efféle foglalkozást az vagy kártyázott, vagy politizált.

Az elnök büszke volt erre a társaságra, mely eredeti volt és olyan eleven mint a csik.

Egyszer konczertet rendeztek s ez az eszme volt a társulatot szétrombantó dinamit. Ugy történt a dolog, hogy a karmester ur, aki mellék foklalkozásként a kantor mesterséget üzte, oly hangosan szóllaltatta a harmoniumot, hogy az énekkar mely három kipróbált tagból állott eltévesztette a hang fonalát és a népdal egyveleg helyett abba a klasszikus dalba csaptak át: c, d, é, f, g, á, h, c, és végül harsány hangon fejezték be a futaumot: »é . . hé . . . hé . . . lyen! lyen . . . é . . . hé . . . hé.«

Másnap a »Szarvasi Lapokban« egy »L« betüjü valaki, lerántotta a konczertet s megirta, hogy nem ér az egész pipa dohányt sem.

Benka Gyula az elnök megcsóválta erre a fejét és polémizált a társaság nevében, mely mindössze két tagból állott a kudarcz óta az elnökből és titkárból. Megakarta tudni azt is, hogy ki az az »L« ur, mire azt a választ kapta. hogy majd megtudja, ha a fejéről elfogy a holdvilág, mert ez az »L« nem mást jelent mint Luna, vagyis az ő hiuságának a megrontója. Persze, hogy a polémia egyre nőtt s igy sült ki a titka »L« ur neve, aki nem más, mint dr. Laukó Dezső. Ez a fiatal ember megirta aztán, a hasonlatot a hold, a kuknrbéta és az elnök között, mire a sajtópert Benka Gyula meginditotta. Az inkriminált közleményben elburkolt czelzások is voltak a paralizis előjeleiről, önimádásról stb.

Ez volt az epizódja a szarvasi társas kör bukásának.

A tegnap megtartott sajtótárgyalás a következőképpen folyt le.

Az esküdtszék megalakitása.

Az esküdtszék a következő tagokból állott Hlatky Endre, dr. Sipos Árpád, dr. Moinár Imre, Erdély József, Tóth Márton, Stark Gyula, Rimanóczy Kálmán, dr. Moskovits József, Bartsch Sándor, dr. Kovács Béla, Puskás, Béla Papp György, Kuncz Gusztáv, Gallovits Lajos.

Vádlottai dr. Márkus László védte. Magánvádat dr. Haviár Dezső, Szarvas város volt képviselője terjesztette elő.

A törvényszék tagjai voltak: Millye Gyula elnök, Grám és Simai birák.
Nagy János jegyző.

A hirlap példányok, valamint a vádlevél felolvasása után, magánvádló előterjesztette a vádat.

A vád.

Panaszos ügyvédje, hosszasan foglalkozik az inkriminál közleménynye s pontról pontra bonczolgatja s magyarázza, hogy tényleg foglaltatik az inkriminált czikkben rágalmazás és becsületsértés, mint a szerző elég ügyesen elburkolt a czikkben.

Foglalkozik a vádlott társadalmi szerepléséve s mely sértésnek mondja a közlemény kitételeit, melyekben habár nyilt rágalmazás és becsületsértés nem fordul elő, de a panaszost a közmegvetésnek tették ki, ez pedig elegendő arra, hogy a sajtótörvény értelmében, az esküdtszék vétkest mondjon a vádlottra.

A szép vádbeszéd után kérte a vádlott vétkesnek való kimondását.

Dr. Márkus László védbeszéde.

Ezután dr. Márkus László mondott remek védbeszédet, melyben foglalkozott a társadalom gyöngeségeivel, a feltünni akarás és a nagyzás hatalmasan divó lázárral. Erős jogi alapon álló érvekkel bizonyitja, hogy az inkriminált közvéleményben, semmiféle nyilt sértés nem fordul elő s ha nagy magyarázgatások után fedezhető volna is fel ilyen a czikkben, azért elégtételt kapott a sajtótól és a társadalomtól, elégtételt kapott mágától a czikk irotól is, aki kijelentette, hogy sértő szándéka sem volt és hogy Benkát tiszteli. Lehet a czikk izetlenkedés, de semmi esetre sem becsület sértés, vagy pláne rágalmazás.

A védbeszédben, megczáfolja vádlóállitásait, mert tulajdonképpen ő a kezdő s vádlott is indithatott volna sajtópert, hanem tisztelte volna Benkában a volt tanárát.

A magas nivón álló jeles beszéd végén hivatkozik az esküdtek lelkiismeretére és kérte védeneze felmentését.

A verdikt.

Elnök ezután feltette a kérdőpontokat, mire a következő verdiktet hozták.

I. Foglaltatik-e az inkriminált közleményben rágalmazás 11 nem egy igen.

II. Foglaltatik-e becsületsértés 11 igen 1 nem.

III. Szerzője-e vádlott a cziknek, 12 igen

IV. Vétkes-e vádlott rágalmazásában, 11 nem 1 igen.

V. Vétkes-e becsületsértésben. ,11 igen 1 nem.

Az itélet.

A verdikt után, rövid tanácskozást tartott a törvényszék, mely után vádlottat száz forint fő és huszforint mellék pénzbüntetésre itélte.

—

Az **igazi apa.** A törvényszék tegnap folytatta a szombaton megkezdett végtárgalást. Fausta Andrást Szokoly Tamás jeles ügyvédünk védte, Pazulik Istvánt és Pazulik Józsefet pedig Rádl Ödön. A szép védbeszédek után a törvényszék Fausta Andrást egy évi börtönre itélte, vádlott társát pedig felmentette, mivel a tárgyalás folyamán számos enyhitő körülmény merült fel a vádlottak mellett, mint azt vasárnagi számunkban megirtuk.

—

A büntető törvényszéknél a hét folyamára kitüzött ügyek.

Csütörtök Julí. 1.

Elnök: Nagy J. birák: Fassie, Csató, közvádló Korn, jegyző Vajnovszky tárgyalás alá kerülnek:

Tarr Sándor ellen gyilkosság kisérletének büntette.

Balgyika Lázár és társai ellen rablás büntette.

Farkas Péter ellen gondatlanságból ok. suly. testi sértés vétsége, Ehrenfeld Mór ellen lopás büntette és Blága Vaszali ellen ember ölés vétsége miatt.

Péntek 2-án.

Elnök: Millye, birák: Grám, dr. Simay, közvádló: Pap, jegyző: Marossy. Tárgyalás alá kerülnek:

Szász Mitru ellen szándékos emberölés és rablás büntette miatt.

Szombat 3-án.

Elnök: Nagy J. birák: Fassie, Csató, közvádló: Korn, jegyző Vajnovszky tárgyalás alá kerülnek:

Vajnvszki József és társai ellen hatóság elleni erőszak büntette.

Pál Imre ellen sulyos testi sértés büntette.

T. Nagy Márton ellen sulyos lesti sértés büntette.

B. Kovács Lajos és neje ellen sikkasztás büntette.

Szücs Gyula és neje ellen vétkes bukás vétsége, Tripp Péter ellen erőszakos nemi közösülés büntette miatt.

MULATSÁG.

Pecze-szőllősi tüzoltók mulatsága. A következő meghivót vettük: Meghivó. A pecze szöllősi »önkéntes tüzoltó egylet« saját pénztár javára f. évi julius hó 4-én a »jégpincze« helyiségében zártkörü nyári tánczvigalmat rendez, melyre kivül czimzett urat és b. családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Beléptidij személyenkint egy korona. Kezdete fél 8 órakor. Kellemetlen idő esetén a mulatság a tánczteremben fog megtartatni. Jó ételekről és italokról gondoskodik a vendéglős.

REGENY-CSARNOK.

PRADA.

Forditotta **K. G.** 56.

XIV.

Asseleyn Leonora kisasszoy és növendéke az üvegház mellett épitett kis kerti házban üldögéltek, a kert két év óta, miota Leonora idejött, nagyon megszépült, a nagy virágágyak különböző szinben pompáztak aranceriók s coniferák valóságos kis cserjést alkottak; a ház oszlopait pedig clematis, Glycinia s más futó növény boritotta be.

Az ablakok nyitva voltak, minden szép volt. Leonora nád széken ült, olvasgatott Daisy virágokat csinált. A kis vad plántából most 16 éves, oly nagy virág lett, ugy kifejlődött, hogy a ki rá nézett 18 évesnek gondolta; sürü fekete haja hosszu fonatban csüggött le, világos szemei tüzben égtek, különösen ha olajszinü arczával együtt nézte az ember, ha nevetett, igazán kellemes vonzó volt, szóval egészen más, mint minőnek Leonora először látta.

A két év alatt nem sokat közeledtek egymáshoz s ha Vilmos, ki egyiknek testvére, másiknak belső tisztelet tárgya volt, nem tartotta volna köztük a köteléket, már rég szakadás állott volna be a két határozottan ellenkező természet között. Igy azonban egymást csalták. Leonora, mert ez az élet nagyon kényelmes volt, Daisy mert Vilmost szerette.

Azonben érzelmei csendesebbek lettek, habár nem kevésbé szivből eredők, a Vilmos látogatása s az ő időnként való Ankeloói tudósitása voltak életének legboldogabb napjai. Az ezek közt eltelt időközt azzal töltött el, hogy Vilmosnak örömöket készitgetett a legközelebbi találkozásra.

Az öreg báróba már csak hálni járt a lélek; egyszer a halál torkában volt, máskor ismét összeszedte magát, kikérte a maga pálinka porcziójat s erősen hangsulyozta, hogy az élet még sok jót szépet nyujt neki.

Leonorának igazi kin volt az a 14 nap melyet otthon töltött; ekkor sem igen volt a szülői házban, különösen nem, mikor Daisy Vilmossal mulatott, ilyenkor kikocsizott vagy Ottót kereste fel a gyárban.

A ház most már rendesebb volt, jobb karban is, mert rendesebb házvezetőnőt tartottak, mint akkor, — mikor még a nagy lány is öreg atyjára, nyomorék bátyjára bizta magát.

Daisy itt igazán otthon volt, sokkal szivesebben időzött itt mint a nagy Amsterdami házban hol mindenben ugy kellett viselkednie mint nagy világi hölgynek, mig itt kedve szerint áshatott, virágot ültethetett a kis elhagyott kertben, s a mi fő, mint szabadon eresztett madár szihatta a jő levegőt.

Soha sem tért vissza szivesen Amsterdamba, ilyenkor mindég elő kellett vennie Vilmosnak minden rábeszélő képességét, hogy utra tegye.

— Nem tudom, mit csinálunk megint Amsterdamban — szolt régi hevességével — miért nem akar itt maradni nagyságos testvére? Annyi szép ház van itt üresen, aztán atyja, testvére is itt van, hozzá még olyan testvére a milyen ritkaság.

Vilmos ilyenkor nevetett. Ha Daisy tudta volna, hogy épen a család az oka, hogy Leonora menekül. — — —

Tehát e napon mind ketten ott ültek a kerti házban kevéssel ebéd előtt inkább testvéreknek lehetett volna őket gondolni, mint nevelőnönek és tanitványnak.

Leonora épen kiitta hüsitő italát, Daisy pedig kinézett az ablakon melyből épen a kapuhoz látott.

— Daisy! Daisy! megmondja a cseléd ha keresnek! Nem illik.

Daisy elpirult, Leonora pedig mintha kötelességét tette volna, most szabadságot vett magának s kérdé, hogy ki az?

— Nem tudom! Csinos fiatal ur.

A szolgáló jött Leonorának névjegyet adott át, ajkai összehuzódtak mig szemei keményen irányultak a «Vaelbek Ottó» névre gondolkozott aztán igy szolt:

— Kérem a fiatal urat, jöjjön be.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Az angol királynő jubileuma.

Budapest, junius 30. (Saj. tud. táv.) Windsorból távirják: Viktória királynő ma d. u. az önkéntesi hadtest 4000 katonája felett szemlét tartott.

Budapest, junius 30. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják: Az alsó házban Balfour a kincstár első lordja közölte a királynő izenetét, melyben Viktória királynő kijelenti, hogy fájdalommal hallotta, hogy egy félreértés következtében az alsó háznak nem valamennyi tagját bocsátott be szombaton a windsori palotába és hogy ily módon a képviselők egyrésze nem láthatta a királynőt.

A sziámi király elutazása.

Budapest, junius 30. (Saját tud. távirata.) A sziámi király ma este elutazott Budapestről, s folytatja utazását Szt.-Pétervár felé.

A stocholmi hirlapirók kongresszusa.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) A nemzetközi ujságiró kongresszus tagjai tegnap délután ideérkeztek és a látnivalókat megszemlélték. A királyi palotában Brakenhydon tartományi főnök üdvözölte őket.

A lembergi katasztrófa.

Lemberg, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) A vasuti szerencsétlenség egyik áldozata Dr. Zeiler ezredorvos, magyar ember volt s ifju nejével Kolozsvárra utazott rokonai látogatására.

A svájczi vasutak.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) Bernből távirják: A szövetség-tanács inditványai alapján a rendek tanácsából alakult bizottság a szövetségi vasutak szervezését következőkben inditványozza: A hálózatot 5 kerületbe avatják be, u. m. Lausanne, Luzern, Zürich. Básel és Sthállen székhelyekkel. Az igazgatóság organumai: Az igazgató-tanács, mely 55 tagból áll. A vezérigazgatóság, a szövetségi tanács által választott 5—7 taggal, székhelye Bern. A kerület vasuti tanácsa 15—20 taggal.

Tőzsde fogás.

Bécs, junius 30. (Saját tud. távirata.) Ma délelőtt a börzén azt hiresztelték, hogy a király hirtelen megbetegedett, — mint később kisült, a hir minden alapot nélkülözött. Holnap ő Felsége Ischlbe utazik.

Leégett villanytelep.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) Hamburgból távirják: A Postronczen álló villamos müvek épülete az éjjel fél 11 órakor kigyuladt. A lángban álló épületből az összes munkások kimenekültek. A tüz a hibás kapcsolásból eredt. Éjjel fél 2-kor a tüzet lokalizálták. A forgalmat a tüzeset alig akadályozta meg, mivel az áramot nagyrészben a másik központból szállitják. Emberéletben nem esett semmi kár.

KÖZGAZDASAG.

A nagyváradi keresk. és iparkamara teljes ülése.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután hosszas ülést tartott, Janky József elnöklete alatt. A tagok szép számmal voltak jelen.

Az első sorban felolvasott elnöki közlésekben bejelenti az elnök, hogy Guttenberg Pál Nagyváradon időzött s felolvasást tartott a slöjdről. — Végül inditványozta, hogy a kamara tisztelegjen dr. Bulyovszky Jozsef polgármesternél.

Tudomásul vették, s a tisztelgéssel az elnökséget és titkárt bizták meg.

Az ügyforgalomrol szóló jelentést tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter a mult évi zárszámadásokat jóváhagyta.

A végeladások engedélyezésének megszoritásáról szóló miniszteri leiratot, valamint a neucháteli szünidei tanfolyamra vonatkozó leiratot tudomásul vették.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az uzsorárol és káros hitelügyeletekről szóló törvényhatására nézve kér adatokat. Kiadták az állandóbizottságnak.

A honvédség részére szükséges lábbelik szállitására vonatkozó feltételeket tudomásul vették.

Az állandó-bisottság és ez iparos szakosztály jegyzőkönyveit tudomásul vették.

Dr. Sarkady Lajos titkárnak egy havi szabadság időt engedélyeztek.

Hosszas vita keletkezett Mészáros József ás társai kérvénye felett, mely szerint indítványozták, hogy az állandó bizottság határozatait is birálat alá vehesse és megváltoztathassa a közgyülés.

Végre a többség kimondotta, hogy az állandó bizottságot eltörlik.

Ezzel az ülés véget ért.

Tilos kutyákat vinni Angliába. A földmivelésügyi miniszter rendeletileg tudatta az összes törvényhatóságokkal, hogy Nagybrittániába f. évi szeptember 15-től kezdve ebeket csak az angol földm. miniszter külön engedélye alapján lehet partra szállitani. Az engedély iránti kérvény az angol miniszterhez London: Whitehall Place intézendő.

Nagyváradi hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1897. junius hó 29-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 8.30 Uj buza 8.20 Kétsz. buza 6.40 6.20 Rozs 6.40—6.30 Arpa 4.60—4.50 Zab 5.50—5.30 Tengeri 4.40 uj 4.30 Borsó 14.— Lencse 15.00 Bab 8·70 Köleskása 11.50 Burgonya 3.—. 100 kiló Lángliszt 14.20. Zsemlyeliszt 14.— Fehérkenyér liszt 13.80 Barnakenyér liszt 13.— széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.60 Szalona 59.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —04. 1 köbm. bikkfa 3.10, tölgyfa 2.90 cserfa 3.35 100 kiló Marha hus —52, Öntött gyertya —50, Lámpaolaj —48. 1 liter O-bor —50. Uj-bor —40, Pálinka —34, Szilva pálinka—80, Szesz —85. 1 mm. kősó 10.70 nyers fagyu 23—, olvaszt. fagyu 35—, szappan 24.—, birka gyapju 90—150 magyar gyapju 35·—44. Egy hektoliter ó-bor 32.00 uj bor 22·—, mész 1.30, kemény faszén 1.45, puha faszén ·—, kendermag 8.50 köles 6.— repcze ——. dió 18·—, mogyoró —,— aszu szilva 00.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 32, veres hagyma 6, fog-hagyma 22, bors 1·10, paprika 1·30 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag — —. frtig, 1 mm. Lóhere —·—·— 1 mm Burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi junius hó 29-ről: Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 600 hltr, árpa 150 hlté zab 150 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 450 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 180 drb, félhizott 150, sovány 300, süldő 450, malacz 900, hizott marha 80, jármas ökör 2920 fejős tehén 1590, borju 213, bivaly 54, juh és kecske 1600 ló 3453

Marha ártáblázat 1897. junius hó 29-ről egy pár első rendü jármas ökör 310—370 egy pár másodrendü jármas ökör 260. 290 egy pár harmadrendü jármas ökör 180. 230. 1 pár fejős tehén 65—170. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 70—90 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—66, 1 drb. veres borju 8—16 1 drb. fél éves borju 18—30 1 drb. egy éves borju 28—38. két éves borju 38,—70 1 pár hizott sertés 46, 76. 1 pár fél éves 19. 24 1 pár egy éves sertés 35. 43, 1 pár két éves sertés 54, 74, egy pár. jó igás ló 70 100 1 pár ökörbőr 15—21. egy pár tehénbőr 11 14 1 pár borjubőr 5. 7 1 pár lóbőr, 6.—10.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. junius 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	123.25
Magyar koronajáradék	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.50
Magyar földtehermen tesitési kötvény 4%	97.75
Italmérési jog megvá tási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földte hermentesitési kötvény	154.—
Magyar nyeremény s orsjegy-kölcsön	140.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.50
Osztrák járadék papirban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	123.25
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	955.—
Magyar hitelbank részvény	403.—
Osztrák hitelintézeti részvény	370.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	35.67
20 frakos arany (Napoleondor)	9.52
Német birodalmi márka	58.70
Londoni vista	119.60
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.73

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Mérsékelten felemelt helyárakkal.

Bérlet 59-ik szám. Bérlet 59-ik szám.

Páratlan. **Páratlan.**

Nagyvárad, 1897. évi julius 1-én,

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Jászay Mari urnő felléptével.

AZ IDEGEN NŐ.

Szinmü 5 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken,

A madarász.

Operette 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Az országszerte ismert

Parádi savanyuviz

föraktára Nagyváradon Biharmegye részére

JANKY ANTAL urnál.

A szabad szénsav, szénsavas sók, s kénkönlégben rendkivül gazdag,

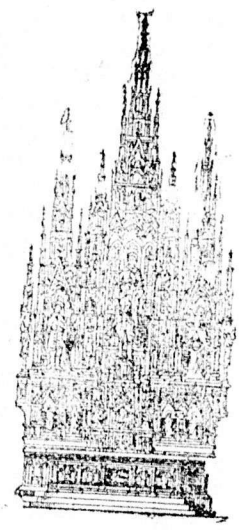
páratlannak ismert kénes savanyuviz.

Hatalmas gyógyszer idült légcső, tüdő, gyomor, bél és hólyaghurutban, hunykő és fövény korban, lankadt ideg müködésből származott emésztési zavarokban, idült, kimeritő köszvény és csuzban, renyhe lefolyásu arany érben, máj és lépdaganatokban szenvedőknek.

Mint idülő ital különösen ott ajánlható, hol az ivóviz rosz, vagy hol járványos betegségek urakodni szoktak.

A Parádi savanyuviz források kezelősége.

194—6—10

Mahlknecht Kristián

cs. kir. váltótörvényszékileg bejegyzett czég

St-Ulrich-Gröden, (Tyrol.)

Elvállalok mindennemü templomi **fa-munkákat, diszitéseket;** u. m. **oltárokat, szent-képeket,** és **szobrokat** mindenféle nagyságban és minőségben, **szent-sirokat, státiós képek, Krisztus képek faragványokban** stb. stb. mindenféle

templomi felszereléseket

olcsó s a legszebb kivitelben szállitok; a fa-faragászatban utólérhetetlen müvészies kivitelü készitményeimért több oldalról **kitüntető ajánló** leveleket kaptam.

Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küldök.

Ajánlatok:

T. Mahlknecht Krisztián urnak! A »Lourdesi Mária« szobrot sértetlen állapotban kaptam meg. A müvészies kivitelü mü általános tetszést aratott. Gratulálok önnek azon sok és szép nyilatkozatokért, melyeket a mü megtekintői előttem tettek. Müvészies kivitelü munkájáért solid s olcsó áráért csak mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom.

Tisztelettel: *Janics Ferencz,* plebános (Bars-Letér.

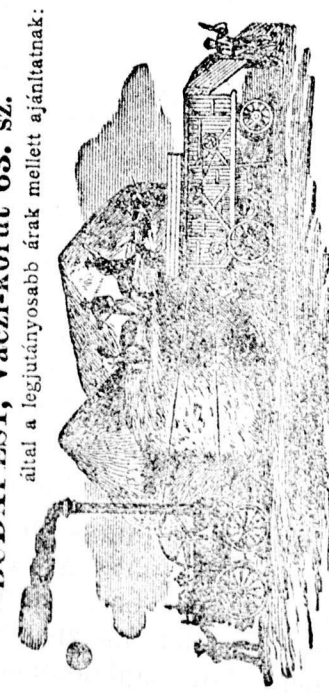
Tisztelt Ur! A küldött két szoborért, hogy azok oly távoli uton sértetlenül megérkeztek, de szép kiállitásukért köszönetem kell nyilvánitani Valóban mindenki meg van elégedve »Jézus szent szive« és »Lourdesi Mária« gyönyörü kivitelü szobraival.

Kiváló tisztelettel *Wohlmuth Ferencz,* lelkész Császár (Magyarország.)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váczi-körut 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

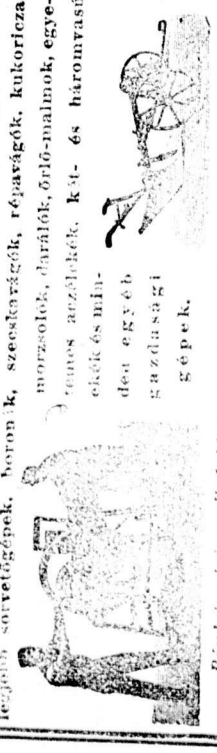

Locomobil és gőzcséplőgép készletek 2½ egész 12 lóerőig, **szalma-kazalgépek, here-cséplők,** tisztitógépek, konkolyozók, **kaszáló- és aratógépek, szenegyüjtők,**

„COLUMBIA-DRILL“

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyenes arzalékok, két- és háromvasú ekék és mindenféle egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzések kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.